

Dosarul nr. 2r-524/22
2-22014627-01-2r-03112022

prima instanță: Judecătoria Edineț, sediul Central (jud. Gh. Bîrsan)
instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. S. Procopciuc, E. Grumeza, N. Chircu)

DECIZIE

07 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de către Vera Iaroș,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Agenția Teritorială Nord a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină împotriva Verei Iaroș cu privire la încasarea datoriei și a penalității,
împotriva încheierii din 05 octombrie 2022 a Curții de Apel Bălți prin care a fost restituită cererea de apel depusă de Vera Iaroș, pe motivul neîndeplinirii în termen a indicațiilor instanței de apel,

constată:

La 02 februarie 2022, Agenția Teritorială Nord a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină a depus cerere de chemare în judecată împotriva Verei Iaroș solicitând încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă de 4056 lei și a penalității în sumă de 1115,40 lei.

Prin hotărârea din 23 mai 2022 a Judecătoriei Edineț, sediul Central cererea de chemare în judecată depusă de Agenția Teritorială Nord a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, a fost admisă. A fost încasat din contul Verei Iaroș în beneficiul Agenției Teritoriale Nord a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină suma de 4056 lei, cu titlu de prima de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru a. 2021 și a sumei de 1115,40 lei, cu titlu de penalitate pentru neachitarea în termen a primei de asigurare obligatorie. A fost încasat din contul Verei Iaroș în beneficiul statului suma de 270 lei, cu titlu de taxa de stat.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la 20 iunie 2022, Vera Iaroș a declarat apel, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii din 23 mai 2022 a Judecătoriei Edineț, sediul Central cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Prin încheierea din 14 septembrie 2022 a Curții de Apel Bălți, nu s-a dat curs cererii de apel declarată de Vera Iaroș acordându-i apelantei un termen până la 03 octombrie 2022 (inclusiv), ora 17:00, pentru prezentarea dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 202,50 lei. S-a explicat apelantei că în caz dacă nu vor fi lichidate neajunsurile menționate în termenul stabilit, cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită fără examinare.

Prin încheierea din 05 octombrie 2022 a Curții de Apel Bălți, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă s-a restituit cererea de apel depusă de Vera Iaroș din motiv că apelanta nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței.

La 25 octombrie 2022, prin intermediul oficiului poștal, Vera Iaroș a declarat recurs împotriva încheierii din 05 octombrie 2022 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea recursului și casarea încheierii contestate.

În motivare, a reiterat că nu este de acord cu încheierea instanței de apel, soluția fiind una neîntemeiată.

A susținut că, recepționând încheierea instanței de apel de a nu da curs cererii de apel, la data de 27 septembrie 2022 a achitat taxa de stat în sumă de 202,50 lei. Din cauza problemelor de sănătate nu a avut posibilitate să prezinte bonul de plată a taxei de stat, pentru ce l-a rugat pe fiul ei să expedieze bonul.

A declarat recurenta că, din spusele fiului ei, acesta a scanat bonul și l-a expedit pe poșta electronică a Curții de Apel Bălți, cu mențiunea că originalul îl va prezenta la ședință.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Materialele cauzei atestă că copia încheierii din 05 octombrie 2022 a Curții de Apel Bălți a fost expedită la adresa de domiciliu a Verei Iaroș: r-nul Edineț, s. Constantinovca (f.d. 49) și a fost recepționată de recurentă la data de 12 octombrie 2022 (f.d.50).

Astfel, recursul declarat la 25 septembrie 2022 este în termen.

La 03 noiembrie 2022 în adresa intimă a Agenției Teritoriale Nord a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină a fost expedită copia cererii de recurs depusă de Vera Iaroș, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, însă intimata nu și-a valorificat dreptul procedural respectiv (f.d. 56).

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele cauzei în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins, cu menținerea încheierii instanței de apel, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Conform art. 364 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărâre se atacă, cu plata taxei de stat în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii.

Potrivit art. 365 alin. (1) lit. d) și e) și alin. (4) din Codul de procedură civilă, în cererea de apel se indică motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul, probele invocate în susținerea apelului. La cererea de apel se anexează dovada de plată a taxei de stat dacă apelul se impune cu taxă.

În conformitate cu art. 368 alin. (1) din Codul de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă

fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Conform art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1).

Din materialele cauzei rezultă că prin hotărârea din 23 mai 2022 a Judecătoriei Edineț, sediul Central, acțiunea depusă de Agenția Teritorială Nord a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină a fost admisă. A fost încasat din contul Verei Iaroș în beneficiul Agenției Teritoriale Nord a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină suma de 4056 lei, cu titlu de prima de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru a. 2021 și a sumei de 1115,40 lei, cu titlu de penalitate pentru neachitarea în termen a primei de asigurare obligatorie. A fost încasat din contul Verei Iaroș în beneficiul statului suma de 270 lei, cu titlu de taxa de stat.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 20 iunie 2022, Vera Iaroș a depus cerere de apel, solicitând admiterea acesteia, casarea hotărârii din 23 mai 2022 a Judecătoriei Edineț, sediul Central, cu emiterea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii.

Prin încheierea din 14 septembrie 2022 a Curții de Apel Bălți, nu s-a dat curs cererii de apel depusă de Vera Iaroș acordându-i termen până la 03 octombrie 2022 (inclusiv), ora 17:00, pentru prezentarea în original a dovezii de plată a taxei de stat. S-a explicat apelantei că în caz dacă nu vor fi lichidate neajunsurile menționate în termenul stabilit, cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită fără examinare.

La 19 septembrie 2022 Curtea de Apel Bălți a expediat încheierea din 14 septembrie 2022 la adresa de domiciliu a Verei Iaroș indicată în acțiune și cererea de apel: r-nul Edineț, s. Constantinovca (f.d 44), fiind recepționată încheierea instanței de apel la data de 23 septembrie 2022, fapt confirmat prin avizul de recepție anexat la materialele cauzei (f.d. 45).

Ca urmare, prin încheierea din 05 octombrie 2022, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, Curtea de Apel Bălți a restituit apelul declarat de Vera Iaroș împotriva hotărârii din 23 mai 2022 a Judecătoriei Edineț, sediul Central, din motiv că apelanta nu a lichidat neajunsurile cererii de apel în termenul stabilit de instanță.

În conformitate cu art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Conform art. 111 alin. (1) – (4) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească. Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un

eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului. Dacă începutul curgerii termenului se determină prin începutul unei zile, această zi se include în termen.

Potrivit art. 112 alin. (4) din Codul de procedură civilă, dacă actul de procedură trebuie efectuat nemijlocit în instanța judecătorească ori în o altă organizație, termenul se consideră expirat la ora care încheie programul lor sau la care încetează operațiunile respective.

Din norma dată de drept rezultă că în cazul în care instanța de judecată a stabilit data și ora până la care trebuie efectuată acțiunea (operațiunea) procesuală, partea care trebuie să o execute are obligația de a îndeplini acțiunea (operațiunea) respectivă până la data și ora indicată în actul de dispoziție judecătorească. Termenul imperativ stabilit de către instanța de judecată (judecător) este unul obligatoriu și peremptoriu, aceluși prevăzut de lege. Mai mult ca atât, în cazul în care actul de procedură trebuie efectuat nemijlocit în instanța judecătorească ori într-o altă organizație, termenul se consideră expirat la ora la care se încheie programul lor sau la care încetează operațiunile respective.

În conformitate cu art. 113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Verificând circumstanțele cauzei în raport cu normele de drept citate supra, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră justă soluția instanței de apel de restituire a cererii de apel depusă de Vera Iaroș, or, Curtea de Apel Bălți în încheierea din 14 septembrie 2022 a indicat data și ora (*până la 03 octombrie 2022, ora 17:00*), precum și a identificat locul precis (concret) în care apelanta trebuia să prezinte originalul dovezii de plată a taxei de stat, însă în termenul stabilit de instanță Vera Iaroș nu a prezentat Curții de Apel Bălți dovada de plată a taxei de stat.

În conformitate cu art. 100 alin. (1) și (1¹) din Codul de procedură civilă, cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătorească, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară. Cererea de chemare în judecată și actele de procedură ale instanței de judecată se comunică autorităților publice, persoanelor juridice de drept privat și avocaților prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, la care aceștia sunt conectați prin adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată, în mandatul de avocat, în alte acte ce atestă utilizarea poștei electronice. Actele de procedură expediate prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor se consideră comunicate.

Conform art. 102 alin. (6) din Codul de procedură civilă, citația sau înștiințarea se trimite la adresa menționată de parte sau de un alt participant la proces.

Potrivit art. 105 alin. (1), (1¹) și (5) din Codul de procedură civilă, citația și înștiințarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmânării citației sau înștiințării se înscrie pe citație sau înștiințare în partea care se înmânează destinatarului, precum și pe cotor, care se restituie instanței. Citația sau înștiințarea se expediază autorităților publice, persoanelor juridice de drept privat și avocaților prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor sau prin orice mijloc de comunicare ce asigură transmiterea și confirmarea primirii acestor acte. Citația sau înștiințarea adresată persoanei fizice se înmânează personal contra semnătură pe cotor. Citațiile și înștiințările expediate reprezentanților la adresa electronică înregistrată în Programul integrat de gestionare a dosarelor se consideră recepționate de către părți și alți participanți la proces.

Deși, recurenta, în recursul declarat, a menționat precum că, la data de 27 septembrie 2022 a achitat taxa de stat, iar din spusele fiului acesteia, dânsul a scanat și expediat copia bonului de plată la adresa electronică a Curții de Apel Bălți, Colegiul relevă că, acest aspect nu justifică încadrarea în termenul acordat de instanța de apel pentru înlăturarea neajunsurilor admise la atacarea hotărârii primei instanțe cu apel. Or, la materialele cauzei nu au fost anexate anumite înscrisuri care să confirme că taxa de stat a fost prezentată Curții de Apel Bălți în termenul acordat.

De altfel, revine recurenteii sarcina de a proba alegațiile aduse în recursul declarat, în situația în care la materialele cauzei nu este dovada că taxa de stat a fost prezentată Curții de Apel Bălți, precum ar fi extrasul din poșta electronică a fiului, la cererea de recurs fiind anexat doar originalul dovezii de plată a taxei de stat.

În virtutea art. 369 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art.368 alin.(1).

Colegiul prin prisma criticilor aduse actului judecătoresc contestat și argumentelor aduse în favoarea casării acestuia, apreciază ca fiind corectă soluția instanței de apel privind restituirea cererii de apel, având în vedere neîndeplinirea în termen a indicațiilor instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin.(1) Cod de procedură civilă, în condițiile în care ordinal de încasare a numerarului Nr. 5787721, adus în susținerea afirmațiilor recurenteii, nu justifică lipsa acțiunilor în privința prezentării Curții de Apel Bălți a dovezii de plată a taxei de stat în termenul acordat.

Potrivit normelor de drept procedural citate corelate cu situația de fapt, precum și în contextul prevederilor art. 56 alin. (3), art. 61 alin.(1) din Codul de procedură civilă, conform cărora participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale, Colegiul evidențiază că, instanța de apel corect a concluzionat că, apelanta în termenul acordat nu a îndeplinit indicațiile instanței de apel și nu a prezentat dovada de plată a taxei de stat.

Prin prisma respectării dreptului de acces liber la justiție, garantat de art. 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, art. 20 din Constituția Republicii Moldova și art. 5 din Codul de procedură civilă, reținut și în jurisprudența CtEDO, precum și dreptul la un remediu efectiv garantat de art. 13 din Convenție, circumstanțele relatate denotă că recurentul și-a neglijat valorificarea în termen a drepturilor procedurale.

În asemenea circumstanțe nu poate fi invocat faptul că recurentei, i s-ar îngădi accesul la justiție, precum și că nu i s-ar garanta posibilitatea exercitării căii de atac și dreptul la apărare or, împrejurările expuse supra reliefează că, instanța de apel a acordat posibilitatea apelantei, având în vedere inclusiv principiul contradictorialității, să-și poată valorifica drepturile garantate de legislația națională, precum și de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului.

De altfel, art. 10 alin. (3) din Codul de procedură civilă, statuează expres că sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

Astfel, Colegiul reține ca fiind întemeiată concluzia instanței de apel privind restituirea apelului ca urmare a neconformării indicațiilor instanței de apel în termenul acordat, având în vedere că legislația în acest sens reglementează expres termenele și condițiile de acceptare a cererilor de apel, iar prin impunerea unor termene limite în vederea valorificării drepturilor pretinse a fi lezate se urmărește o bună administrare a justiției și asigurarea securității raporturilor juridice.

Din considerentele menționate, având în vedere că instanța de apel la emiterea încheierii contestate s-a conformat prevederilor legale corelate cu circumstanțele cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va respinge recursul declarat și va menține încheierea contestată.

În conformitate cu art. 427 lit. a) și art. 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul declarat de către Vera Iaroș.

Se menține încheierea din 05 octombrie 2022 a Curții de Apel Bălți, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Agenția Teritorială Nord a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină împotriva Verei Iaroș cu privire la încasarea datoriei și a penalității.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Victor Burduh

Mariana Pitic